

Universitätsbibliothek Paderborn

Lignum Vitae, Ornamentum, & Decus Ecclesiæ

In Qvinque Libros Divisvm. In quibus, Totius Sanctiss. Religionis Divi Benedicti initia; Viri Dignitate, Doctrina, Sanctitate, ac Principatu clari describuntur: & Fructus qui per eos S. R. E. accesserunt, fuissimè explicantur

Wion, Arnold

Venetiis, 1595

B. Vrbanus II. Cruciat[a]e in Infideles auctor. Officij diue Virginis Mari[a]e institutor: & pulsus campanæ uespere, & mane, inuentor. Emblema I. in Armis regni Hierosolymitani designatum. c. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38397

Qui fuerim, vel quid, qualis, quantusq; doceri
Si quis forte velit, aurea scripta docent.
Stirps mihi magnatum, Beneuentus patria, nomen
Est desiderius, tuq; Casine decus.
Intactam sponsam, matrem, patriamq; propinquos,
Spernens, huc propero, monachus efficior.
Abbas dehinc factus, studui pro tempore totum,
(Ut nunc aspitur) hunc renouare locum.
Interea fueram Romana clarus in urbe
Presbyter Ecclesia, Petre beate, tuq;
Hoc senis lustris minus anno, functus honore,
Victor Apostolicum scandō dehinc solium.
Quatuor & semis uix mensibus inde peractis,
Bix sex lustra gerens, mortuus hic tumulor.
Solis virgineo stabat lux ultima signo
Cum me Sol uerus hinc tulit ipse Deus.

B. V R B A N V S II.

Cruciatae in Infideles auctor; Officij Diuæ Virgi-
 nis Mariæ institutor: & pulsus campanæ
 vespere, & mane inuentor.

Emblema I. in Armis regni Hierosolymitani
 designatum.

Introierunt enim in tabernaculum eius, & adorauerunt
 in loco ubi steterunt pedes eius. Psal. 131.

Cap. XX.

V P R A B. Victoris caput, conspicitur B. Urbanus II. eius immediatus successor, Pontificalibus induitus, triplici redimitus corona, tripliciaque mysteria gestans. Primum, quod ambabus amplectitur, manibus, insigne est Hierosolymitanum, Cruz magna, uidelicet, aurea furcata, (sive, ut vocantur, potenciata) quatuor eiusdem metalli crucibus paruis circundata, in um-

in umbero argenteo, cui Corona spinosa, memoriale mortis Domini, superest. Mysterium hoc magnum, sed quis narrabit illud? Meminimus enim dixisse, in armis, nec colore, nec colori, nec metallo supponi, uel superponi: Et si illud uerum, nec hoc insigne falso. Tria enim in eius compositione intenderunt huic insigni auctores: Primum, ut prærogativum hoc, & sacrum Regnum, tanta Principum concordia, tanta animorum populi Christiani consensione, tanta humani sanguinis effusione, tantoque Diuino conquisitum miraculo, tali prærogativa, alia Regum, & Principum insignia, contra Heraldorum regulam, antecelleret quæ admirationem, secundum in animis se intuentium generans, tertium statim, desiderium nempè tantæ nouitatis cognoscendæ, in cotundem mentibus conciperet; ut ex hoc omnibus fieret manifestum, quod neminem latere uolebant. Duo iam patet, tertium andamus. Donnus Otti Gallus, monachus Benedictinus monasterij, & Congregationis Cluniacensis, professus, ex duorum prædecessorum uoluntate, qui tanto honore dignum eum iudicabant, omniumque Clericorum, & Laicorum Urbis sententia, & assensu, Summus Pontifex, Terracinae anno 1088. die 4 Idus Martij in Dominica acclamatus, & Urbanus II. appellatus, nihil prius in mente habuit, quam libertatem Ecclesiasticam ab Imperatoribus schismatis impugnatam, sed à suis prædecessoribus monachis SS. Gregorio VII. scilicet, & Victore III. egregie propugnatam, suæ priuilegii immunitati in integrum restituere. Cuius rei causa an. 1189. Pontificatus 2. Troiæ primū in Apulia: deinde Melfi anno 1091. Terzo iterum Troiæ anno 1093. Concilia conuocauit. In quibus ipso Pontifice præside. Clemens III. Antipapa primū, deinde Henricus Imperator, ceteri q; fautores eorum, confirmatis SS. Gregorio VII. & Victoriis III. decretis, detestantur, & anathematizātur. Quæ, & ratificantur in Concilio Bari, in Apulia, anno 1094. in quo S. Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus, & Monachus Benedictinus, ab Anglia ob libertatem quoque Ecclesiasticam uiendam eiechus, Græcos de processione S. Spiritus refutauit Romæ anno 1095. & Placentiæ, in quo Tolentanus Archiepiscopus Dalmachius Monachus, pallio donatus, fit totius Hispaniæ primas, anno 1096. ipso Pontifice semper præsente, & præsidente, celebratis, inuestitutis Ecclesiarum laicis prorsus ademptis. Ex quibus recreatus Urbanus, animum inde ad inchoatam Ecclesiæ reformationem perficiendam, &, quod non tam ad pietatem insigne, quam ad gloriam

riam futuri temporis illustre splendidumque futurum erat, ab Hierosolyma, quæ à Saracenis longo iam tempora tenebantur, recipienda traduxit. Claromonte in Aruernia Præsumum 3. 10. & Precerum ex omnibus prouinciis, generales conuentus agitat ipse Pontifex anno codem 1096. Inde bellicum omnibus gentibus canit, quam late Imperij Christiani fines extendebantur. Lecti in conuentu Simonis Episcopi Hierosolymitani litteræ, exposita à Pedro monacho (Ambianensi Gallo, ut nonnulli, sive Hispano, urbis nolunt) mandata; multi Hierosolymitani, Antiochenique cives, sancti, nobilesque viri domo profugi, lachrymis, ore, & squalore, omnium, qui aderant, animos ad misericordiam perveruant. Concitatis semel animis Pontifex declamantis in more, hanc summam orationis habuit.

Audistis, inquit, filij carissimi mala, quæ fratres vestri in Asia tollerant, eorum calamites, nostra ignominia sunt; probrum, & dedecus religionis Christiana, sanguine ipso, & vita, si viri essemus, propulsandus. Mortem quidem omnibus natura proposuit: est autem postremum in uis maximam turpitudinem fuscipere, ferreque, uitæ cupiditate spiritum, suatum, animam Christo, a quo accipimus reddere consentaneum. Ignominiam, uirtus propulsare solet, quæ propria est Christiani nominis, & sensus: eas uires, et copias quas haclenus ciuilibus bellis consumpsisti, ad deus, & honestatem conuertite: Christi Dei contumeliam depellite, quotidianè ab impia, & barbara gente cæditur, pulsatur, occiditur, cum Christi famuli præmuntur, uexantur, exagitantur: terraque, insultatur illi, quam Christus suis uestigis sacravit. An causa iustior esse illa pacis, bellii sumendi, quam religionis vindicandæ, seruitutis depellenda à Christians, quos Deus immortalis omnibus gentibus uoluit imperare? Si in bellis commoda expectantur, quid utilius quam gentem imbellem impugnare, spolia potius quam arma ferentem? Nunquam Asia Europæ fuit: ibi diuitia, ibi opes, aurum, genum, &c., quæ prima mortales putant. Si gloria queritur, ecquid honestius quam clarissimum virtutis exemplum filius, & posteris relinquere: orbis rectores uocari, domitores Orientis, religionis iudicet in Habetum pubem orate, robore, consilio, formis, prestantem, in armis exercitam; an etiam his presidijs muniri, impure gentis nominis Christiani maiestatem ludibrio esse finemus? Christus duxerit, uexillum Crux, nihil uirtuti, nihil pietati erit inaccusum. Conspicuum tantum uelutum ferre non poterunt. Ego quidem quod debeo uobis, quod religioni Christianæ, pro qua uelut in specula castigatione constitutus, dies noctesque uigilandum esse mibi statui, quantum

cita,

ura, labore, vigiliis, auctoritate, consilio, eniti potero, tantum incumbam
in hanc causam. & nisi alij sequantur, in medios hostium gladios irue-
nt certum est, nostroque sanguine, tantam ignominiam, & fratrum
nistrorum calamitates, eximnatque grauissimas procurare. Nullum
casum dum uixero, nullum laborcio, nullum vita periculum, Reipublicæ
& Religioni denegabo.

Ponit oratione omnes qui aderant inflammati, summi, me-
di, infimi, arma, armia, depositum, omnis mera grauis est; om-
nibus adeo pia res uisa, ut ex ioco consellu saepius sit continuo accla-
matum, Deus vult. Tum Pontifex indicto silencio, Ite ergo uiri for-
tes, & id uerbum, inquit, quod ex ore omnium manavit, pro tessera uo-
bi in bello sumite. Quibus dictis subiungit, Gratias ago Deo maximas,
quod uox tanta animorum confessione atque alacritate arma pro Christo
redemptore vestro suscepturos esse ostenditis, neque enim tam repentina
in tam diversis gentibus conspiratio, sine grauissimo ipsius esse impulso
potest. Nos autem, ut studia vestra, quoad possumus, ad iuuemus, miseri-
cordie Dei & beatorum Petri, & Pauli auctoritate consiliis, omnibus, qui
ad hoc bellum prodierint, omnia pro delictis suis piacula relaxamus, eos
que sub Ecclesia tutos, & beatorum Petri, & Pauli clientelam, tan-
quam vers obedientia filios suscipimus, & ab omnibus vexacionibus cor-
poris fortunarumque tutos esse statuimus. Signum autem huius expe-
ditionis, ut diximus, fuit Crux e purpureo panno confecta, quam
primus è Pontificibus Urbanus salutatis in signum expiationis in-
dulit, vestibus super dextram scapulam affigendam. Vnde qui pro-
fecti sunt in eam expeditionem Crucesignati, & ipsa expeditio Cru-
cata vocata est. Hic res mira fertur, & quæ nisi caeleste numen pijs
interesse consiliis credatur, uix referenda: eodem die quo haec apud
Claromontem acta sunt, famam decreti belli usque ad extremas
terras peruenisse: cuius famæ celerioris exempla si in prophanis, ut
Plinius, & alii narrant saepius acciderunt, impium sit dicere in re
tam pia accidere non potuisse. Tenuit inde aliquot dies consulta-
tio creandi Ducis, cui totius belli summa decerneretur, decreta-
que est Godesfrido. Bolioni Lotharingiæ Duci. Hunc sequuntur
Eustachius & Balduinus eius fratres; Hugo magnus frater Regis
Francie Anicinensis Episcopus. Alphonius VI. Rex Castellæ: Ro-
bertus Normandia Dux; Raymundus Comes Tolosæ; Boemundus,
Dux Apuliae, alijque multi tam nobiles, quam populares ad
100. millia descriptorum militum & 100. millia galatorum equorum.
Nicea primum è Solymannis manibus recuperata, Antiochia deinde

ex Corbanis Parthorum, Medorum, & Assyriorum Dicis, mali-
bus erepta; multæque alia ciuitates à Barbaris posse esse receperat.
Postremò Hierosolymæ ipsæ 39. obsidiones die capite, anno mil-
lesimo centesimo uno minus, ipsi Idibus Iulij feria sexta, hora
qua Christus Iesvs mortuus est; Godafridus Dux exercitibus tunc
lignea mœnibus admota, primus in Vrbem pertransit, ob idque
omnium procerum consensu Hierosolymorum Rex appellatus
est. Cæterum, cæteris Regum insignibus acceptis, à corone visu per-
tinaciter abstinuit: nefas ratus Christianum hominem ibi aureata
coronam gestare, ubi Christus humani generis Redemptor, spi-
neanti tulisset. Debitum huius tam prosperæ rei fructum ferre Vi-
banus auctor eius non potuit: Siquidem eodem mense 4. calend.
Augusti mortem oppetiit.

Sepultus, ut dicitur, cum hoc elogio, Vrbanus II. auctor expi-
ditionis in infideles.

*Hac omnia, Gulielmus Tyrius, de bello Sacro. Chronicum Hiero-
solymitanum. Volaterranus. Platina. Blondus. Paulus Aemilius,
lib. 4. Ioannes Mariana, de reb. Hisp. lib. 10. c. 5. Ex quo præcipue he-
desumpsimus, & alijs omnes Historicam veteres, quam neoterici, eas
ad hæc tempora deueniunt.*

Emblema II. in Imagine D. Virginis repræ- sentatum.

Scriptum est enim:

Septies in die laudem dixi tibi. Psal. 118.

VM VERO in hac expeditione non minus opus fo-
ret spiritualibus, quam corporalibus armis; item
Pontifex ipsi Deo offerri, quicquid in eius Sa-
craissimæ Mattis honorem impenditur: ut pan-
cinium tantæ Virginis, mediatrixis Dei & homi-
num, in re tam pia, & sancta experiretur; in co-
dem Concilio, in quo ut Clerici septem horas Canonicas quocida-
recitarent confirmatum fuerat, totidem ab ijsdem, alijsque legate
valentibus, & ad hoc bellum sacrum accendentibus, in laudem Di-

ue

De Virginis recitari præcepit: addita & diei Sabbati, quem in eius honorem tunc primum consecravit, obseruatione. In cuius etiam venerationem, nouem Missarum præfationibus, tunc primum dicim addidit,

Et se in veneratione Beatæ Mariæ semper Virginis collaudare, benedicere, & predicare. Quæ & vngenitum tuum sancti Spiritus obumbratione concepit, & virginitatis gloria permanente, lumen aeternum mundo effudit Iesum Christum Dominum nostrum.

Qua omnia figurantur in illo Diuina Virginis filium suum utrumque brachio amplexantis, emblemate, quod in tabula lapidea depicimus, ipse Pontifex dextro brachio gestare conspicitur. Antonius parte 2. cit. 16. c. 1. Nanclerusi tomo 2. Gener. 37. Rationale diu. lib. 6. c. 2. & alijs infiniti.

Emblema III. in Campanula significatum.

iuxta illud:

Vespere, & mane (& meridie) narrabo, & annunciarbo, & exaudiens vocem meam.

Psal. 54.

DISTITUTIONEM pulsus campanæ, qui fit Vespre, Mane, & Meridie, vocaturque, Ave Maria, ex Schola quoque Benedictina manasse, indicat Campanula illa, quæ sub brachio dextro eiusdem Pontificis nisitur. Considerans namque Urbanus actiones omnes nostras, nisi orationis leuto fortissimo muniantur, eadem facilitate disperdi, & labi, qua ex cogitate uidentur, scientq; impossibile esse multorum preciæ Deo non exaudiiri; ut quod semel ex Diuina uoluntate instaurerat, tandem etiam ea ipsa iuuante perficeretur, in eodem Concilio Claromontano, ut à primo die quo exercitus Christianus terram Sanctam recuperatus discederet, uespere, & mane, in omnibus Orbis Christiani Ecclesijs, tam Cathedralibus, quam Abbatialibus utriusque sexus, populus Christianus trino campanæ pulsu ad orationem excitaretur, statuit tum ut Deus Optimus Maximus, exercitu Christiano suo SIGNO SIGNATO uires

vires contra inimicorum suorum potentiam, sua pietate conferte dignaretur, tum etiam eorum misereri, qui in opere tam pio perficiendo animas suas pro defensione fidei omnianque sua tradentes, ex hac uita migrauerant. Qui mos inuolabiliter seruatus est, per annos ferè 134. usque ad tempora Gregorii Papæ IX. Monachi Camaldulensis. Hic uidens huiusmodi consuetudinem laudabilem in obliuionem à fidelibus tradi, eo quod scilicet institutionis eius causa, Hierosolymis ipsis à Sultano Aegyptio iterum recuperatis, Christianisque fugatis, iam cessasse uideretur: eandem in laudem Domine Virginis, adiuncto & Meridiano pulsu, transmutauit, scilicet ob uerberia mysteria quibus illa a sibi deuotis solet honorari: nempe gaudiorum, quæ cœperunt in Christi Incarnatione, & hæc indicat pulsus Vespertinus: dolorum, qui summi fuerunt in Dominica passione, quos rememorat. Meridianus pulsus: gloriosorum, quæ initium habuerunt in Christi resurrectione, quæ excitat pulsus Matutinus. Instituti quoque dicuntur hi pulsus, ut meminerint Christiani, si plus non possint, saltem tribus istis temporibus esse orandum.

Mane quidem initio diei, futuras actiones suas ad Dei gloriam referendo.

Meridie vero, in medio diei cursu, animam lassam brevi, oratione refiendo, sicut reficitur corpus cibo.

Vespere autem, ab anima sua, factorum omnium rationem eingendo.

Nonnullorum tamen est sententia, hunc meridianum pulsum, à Gregorio IX. sed à Callisto III. eadem de causa, qua matutinus, & vespertinus ab Urbano II. prius instituti fuerant, esse adinuimus, scilicet ut eo excitatus populus Christianus, orare recordareur pro exercitu Christiano in Hungaria contra Turcas deceriant. Id refert Petrus Messias, quidamque alij Neoterici, quibus & ego liberter assentior; nam Abbas Urspergenensis qui hoc inventum Gregorio IX. attribuit, non dicit Pontificem pulsus meridianum præcepisse, sed tantum ut ad consecrationem Eucharistie, ut campanæ pulsarentur ordinasse: hac, ut reor, ex causa, ut qui diuersis laboribus occupati, vel negotiis impediti legitimis, aut grauibus infirmis, deuenti, ad Ecclesiam illa die accedere non possint; saltem illo paruò intervallo ad se redeuntes, & Corpus Domini sui iam tractati à sacerdote considerantes, oratione facta eundem Dominum suum genuflexi in spiritu adorent. Ex concilio Claromontano: Abate Urspergeni: Petro Messia: Bugiano, & alijs nonnullis.

Infl.

Iohannit quoque in eodem Concilio, ut ab Aduentu Domini, usque ad Octauam Epiphaniae, & a Septuagesima usque ad Pascha: & à prima die Rogationum usque ad Octauam Pentecostes, Nuptiae nō celebrantur. *Ibidem*; & *Andreas Dandulus in chron. Venet. lib. 7. c. 9.* Ordinem quoque Cisterciensem confirmauit *Platina. Scripsisse ferunt nonnulli*, maxime contra Hæreticos, ut auctor est *Platina*, & Epistolas plures, cum Registro, ut refert *Petrus Diaconus de uiris illustribus montis Cafini*, c. 31.

C A L L I S T V S II.

Pacis inter Ecclesiam & Imperium

auctor:

eo enim mediante,

Iustitia & Pax, osculae sunt. *Psal. 84.*

Cap. XXI.

 VB B. Urbani II. Pontificis figura, depictus est Callistus II. Pontificis habitu Pacis imaginem depictam in tabula, manibus tenetis. Eo enim mediante, inter Ecclesiam & Imperium, insignis illa pax, & concordia facta est, anno plus minus quinquagesimo, ex quo inter Gregorium VII. & Henricum III. discordia ingens, ob Sacerdotiorum collationes excitata fuit. In qua Episcoporum, & Abbatum electiones quae ad Imperatorem, & Reges hactenus pertinuerant, clero & monachis restituuntur. Cuius rei adhuc mentio cum pictura extat in antiqua vestibuli Palatii Pontificum camera Lateranensis, ubi est hoc elegium;

Ecce Callistus honor patriæ, decus imperiale,
Burdinum nequam damnat, pacemque reformat.

Sive ut alii habent.

Ecce Callistus patriæ Decus honor imperiale

Nequari Burdinum damnat, pacemque reformat.

Itaque an. 1122. nono Cal. Octob. Vuormatiæ Henricus V, cū exercitu suo, in communionem Ecclesie fidemque recepitus est, iure Episcoporum Abbatumque instituendorum, quod nunquam

R R r remis-